

*Kreativna zasnova: STB Saatchi & Saatchi
Tisk:*

VARNOSTNA KNJIŽICA

za kmetice in kmete

Prijatelja spoznaš pred nesrečo.

VARNOST IN ZDRAVJE PRI DELU NA KMETIJI

V tej knjižici so zbrane informacije o varnosti in zdravju pri delu na kmetiji. Prepričani smo, da vam bodo koristile pri vsakdanjem delu in vam pomagale, da se boste lažje izognili poškodbam in boleznim. Sami veste, da so poškodbe in bolezni povezane z bolečinami, slabim počutjem in drugimi nevšečnostmi, pomenijo pa tudi to, da ne morete delati in zaslužiti.

Poleg ostalega vam skrb za varnost in zdravje pri delu nalagajo tudi določila Zakona o varnosti in zdravju pri delu, ki je izšel julija leta 1999 - bodisi da ste v vlogi delavca bodisi delodajalca. Za delodajalca velja tudi kmet, ki sam ali z družinskimi člani opravlja kmetijsko dejavnost kot edini ali glavni poklic, čeprav ne zaposluje drugih oseb.

Prijatelja spoznaš pred nesrečo.

JE VARNO DELO NA KMETIJI SPLOH MOŽNO?

Statistični podatki kažejo, da pride v Sloveniji letno v povprečju 28 poškodb na 1000 kmetov, kar je manj kot v vseh gospodarskih panogah. Kmetje tudi manjkrat obiščete zdravnika kot delavci (v povprečju 5-krat, delavci pa 6-krat letno). Vendar to verjetno ni prava podoba vašega zdravja, ampak posledica dejstva, da si delovni čas in naloge odrejate sami. K zdravniku greste najpogosteje zaradi težav s križem in zaradi raznih prehladov.

Večjo zaskrbljenost vzbujajo podatki o umrlih v traktorskih nezgodah. Te terjajo vsako leto v Sloveniji približno 30 smrtnih žrtev, med katerimi je kar nekaj otrok. Podatki za leto 1998 kažejo, da je v traktorskih nezgodah tedaj umrlo 33 ljudi. Štirje ponesrečenci so bili mlajši od 4 let, dva sta bila stara med 15 in 19 let, kar 12 ponesrečencev pa je bilo starih od 55 do 59 let. Večina smrtno ponesrečenih je bila torej v življenjskem obdobju, v katerem se veliko tovarniških delavcev upokoji, kmetje pa še vedno trdo delate.

Zakaj pride do poškodb?

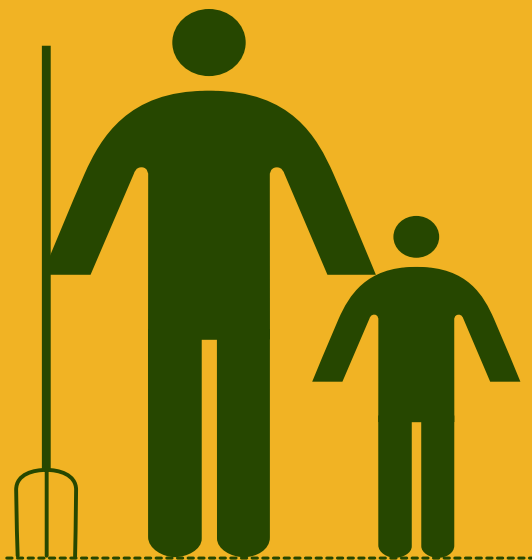
Kmetija je tako dom kot delovno mesto, zato predstavlja tveganje za mlado in staro. Kmetje in kmetice navadno delate **sami**. Če pride do nezgode, navadno mine veliko časa, preden vam nudijo ustrezno pomoč.

Zaradi velike obremenjenosti in želje, da bi čim več naredili, pogosto pozabljate na varnost pri delu.

Vaše delovno mesto in aktivnosti se kar naprej **spreminjajo**, kar zahteva še večjo skrb za varnost in zdravje.

Za lastno varnost in varnost svoje družine lahko veliko storite tako, da:

- se izobražujete o varnosti in zdravju pri kmečkih delih,
- pozitivno vplivate na člane svoje družine, predvsem pa vzgajate otroke za varno in zdravo delo,
- uporabljate postopke za pridelavo in predelavo zdrave hrane,
- otrokom ne dovolite upravljati kmetijskih strojev in uporabljati nevarnih kemikalij.

Prijatelja spoznaš pred nesrečo.

SKRB ZA VARNOST OTROK

Tveganja zaradi delovne opreme

Majhnih otrok, starih do 7 let, sploh ne smete prevažati s traktorjem!

Traktorska kabina je za otroke nevarna, ker:

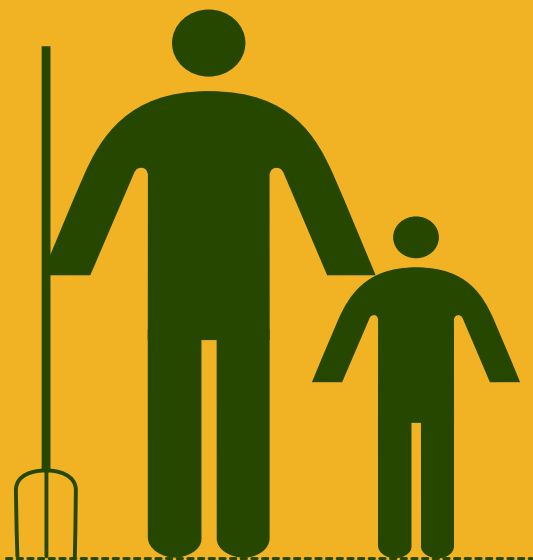
- lahko padejo skozi vrata ali zadnjo odprtino,
- lahko ovirajo voznika pri upravljanju traktorja,
- lahko odvrnejo pozornost voznika, ali premikajo kontrolne ročice (na primer ročno zavoro), kadar voznika ni v kabini.

Če prevažate starejše otroke ali odrasle osebe, morajo biti zavarovani v skladu s predpisi Zakona o varnosti cestnega prometa. V njem piše, da:

- se sme na traktorju in delovnem stroju poleg voznika voziti tudi druga oseba, če je v ta namen na njem vgrajen sedež za prevoz drugih oseb, ki je vpisan v prometnem dovoljenju.

*- je na traktorskem priključku, na priključku delovnega stroja ali motokultivatorja med vožnjo po cesti prepovedano prevažati osebe. Traktorja ali samovoznega stroja ne sme voziti nihče, kdor nima opravljenega izpita za vožnjo oziroma dovoljenja za vožnjo v skladu s predpisi. To pomeni, da otroci **ne smejo** upravljati delovnih strojev vključno s prikolicami. Po dopolnjenem 15. letu pa mladostniki že lahko opravljajo vozniški izpit za traktor.*

*Otroci prav tako **ne bi smeli nikoli upravljati, vzdrževati ali čistiti** nevarnih strojev, kakršne so na primer kosilnice.*

Prijatelja spoznaš pred nesrečo.

SKRB ZA VARNOST OTROK

Nevarnosti zaradi živali

Otroci ne smejo priti v stik z nevarnimi živalmi, kakršni so biki in žrebci ter samice z mladiči.

Na otroke moramo še posebej paziti takrat, kadar živino po daljšem času spustimo iz hleva in tedaj, ko se žival odveže, preskoči ogrado ali podivja.

Druge nevarnosti

Otroci so po naravi radovedni in pogosto zlezejo tja, kamor se nam zdi povsem nemogoče. Zato jim moramo preprečiti dostop do nevarnih krajev, kakršni so gnojšče oziroma gnojna jama, skladišče kemikalij, silos za žito in odprt vodnjak. Najbolj učinkovite so ograje z zaklenjenimi vrati, po katerih ni možno plezati.

Otroci radi plezajo na lese, ograde in kolesa (predvsem velika traktorska kolesa), zato je treba lese pravilno zapirati, kolesa pa postaviti tako, da se ne morejo prevrniti.

Otroke privlačijo tudi hlodi, palete in bale, zato jih je treba ograditi in preprečiti dostop do njih.

Prijatelja spoznaš pred nesrečo.

PREPREČEVANJE TRAKTORSKIH NEZGOD

Večjo varnost pri upravljanju traktorjev in traktorskih priklopnikov zagotavljajo:

- *ustrezna usposobljenost za vožnjo,*
- *tehnično pregledan, registriran in skrbno vzdrževan traktor,*
- *uporaba kabine ali primerno pritrjenega varnostnega loka,*
- *izogibanje hidravličnim oljem,*
- *varno ravnanje s priklopniki.*

*Traktor ali samovozni stroj sme voziti le človek, ki je opravil ustrezen izpit oziroma pridobil dovoljenje za vožnjo v skladu s predpisi. Vendar samo **usposobljenost za vožnjo** ne zadostuje! Izredno pomembno je tudi, da je traktor **tehnično pregledan in registriran**. Preden vžgete traktor in speljete, se vedno prepričajte, da v bližini (vsaj 10m naokrog) ni nobenega otroka.*

*Kadar **vozite** traktor, bodite pozorni in dosledno upoštevajte navodila za njegovo uporabo.*

Prijatelja spoznaš pred nesrečo.

PREPREČEVANJE TRAKTORSKIH NEZGOD

*Veliko hudih poškodb in smrtnih žrtev terjajo nezgode, v katerih se traktor prevrne. Do prevračanja traktorja lahko pride zaradi prevelikega naklona terena, prevelike hitrosti, neustreznega tovora (bodisi naloženega bodisi vlečenega), neusposobljenosti in neizkušenosti voznika ali tehnične pomanjkljivosti traktorja. Če vidite, da se bo traktor zdaj zdaj prevrnil, **NE POSKUŠAJTE SKOČITI IZ KABINE**, pač pa se trdno oprimate volana.*

*Ko končate z delom, traktor varno **parkirajte**. Posebno previdni bodite takrat, kadar so v bližini otroci!*

Vedno storite naslednje:

- Povlecite ročno zavoro!
- Ugasnite motor!
- Traktor pustite v prestavi!
- Hidravlične priključke spustite na tla!
- Spravite ključ!

*Veliko nevarnost predstavljajo hidravlična olja, ki se nahajajo v posameznih delih strojev. V primeru okvare lahko kot las tanek curek olja, ki brizgne iz stroja, prodre skozi kožo in povzroči hude poškodbe. Poskrbite, da bo imel vaš traktor dobre **zavore**.*

Prijatelja spoznaš pred nesrečo.

PREPREČEVANJE POŠKODB Z VERIŽNO MOTORNO ŽAGO

Podiranje dreves ter žaganje debel in vej velja za eno najbolj nevarnih del, saj vas lahko poškoduje tako žaga kot padajoče drevo ali veja.

Večjo varnost pri žaganju zagotavljajo:

- usposobljenost za delo z motorno žago,
- tehnično in varnostno brezhibna žaga,
- primerno urejeno delovno okolje,
- pravilna tehnika podiranja drevesa,
- preprečevanje povratnega udarca v trenutku, ko pride veriga vključene žage v stik s trdim predmetom.

*Nikar ne začnite z žaganjem, če ne znate pravilno uporabljati verižne motorne žage. Natančno preberite **navodila za uporabo**, ki jih dobite ob nakupu žage. Kadar hodite z žago v rokah, mora biti ta izključena. Žage s prižganim motorjem nikoli ne puščajte brez nadzora! Kadar hodite z žago v rokah, mora biti njeno rezilo za vami (razen pri hoji po bregu navzdol). Kadar ne žagate, uporabite zavoro za verigo. Žage nikoli ne uporabljajte nad višino ramen, prav tako pa ne tedaj, če ne stojite z obema nogama čvrsto na tleh.*

Drugi ljudje morajo biti od tistega, ki žaga, oddaljeni vsaj dve dolžini žage. Poskrbite, da med žaganjem nihče ne bo stal pred žago, saj obstaja nevarnost, da se veriga pretrga in odleti naprej.

Prijatelja spoznaš pred nesrečo.

PREPREČEVANJE POŠKODB Z VERIŽNO MOTORNO ŽAGO

*Preden začnete žagati, **očistite bližnjo okolico**. Poskrbite, da vas ne bodo ovirali predmeti na tleh. Odstranite tudi suho travo ali listje, ki bi lahko zagorelo. Pripravite si pot za varen umik (nazaj in diagonalno na smer, v katero bo padlo drevo). Poskrbite, da boste lahko varno in prosto hodili in da se v delovnem območju ne bodo zadrževali drugi ljudje.*

Če je teren strm, delajte v smeri navzgor.

*Še posebej nevarno je obrezovanje vej na drevesu in delo ob jarkih. Nikoli ne plezajte po drevju z namenom, da bi ga obrezali! Podiranje dreves terja veliko spretnosti in znanja. Na smer padca drevesa vpliva vrsta dejavnikov - veter, naravni nagib in ravnotežje drevesa, lokacija velikih vej, stanje debla (ali je zdravo, votlo, delno trhlo...). Če nimate potrebnega znanja in izkušenj s podiranjem dreves, je najbolje, da to delo prepustite **gozdnim delavcem**. Ob stiku verige s trdim predmetom lahko pride do povratnega udarca žage, kar je pogost vzrok poškodb obraza, glave, vratu, ramen in rok. V gozdu morata vedno delati najmanj dve osebi, nikoli ena sama! Varnost pri delu v gozdu podrobneje obravnava Pravilnik o varstvu pri delu v gozdarstvu.*

Prijatelja spoznaš pred nesrečo.

VARNO Z ŽIVINO!

Do nesreč na kmetiji pogosto pride tudi med delom z živino:

- ko žival (predvsem bik ali krava v času telitve) stisne človeka ob steno,
- ko žival (predvsem bik) nabode človeka,
- ko se žival odveže ali preskoči ogrado in podivja,
- med natovarjanjem na tovornjak ali tedaj, ko lastnik živali po dolgem času spusti na prosto.

*Živali so prenašalke različnih bolezni, s katerimi se lahko okužimo ljudje. Nevarni so tudi pripravki za dezinfekcijo in dezinsekcijo živali ter hrup, ki smo mu izpostavljeni med hranjenjem živali, zlasti prašičev. Glavno vodilo pri **načrtovanju in gradnji hlevov ter gospodarskih poslopij**, v katerih pride človek v stik z živino, mora biti varnost. Paziti je treba na lokacijo in obliko različnih ograd ter zagotoviti varno hojo po prostorih.*

*Posebno previdno je treba ravnati s **kravami, ki imajo teličke**. Človeka, ki se jim neprevidno približa, lahko te na videz nedolžne živali brcnejo, stisnejo ob zid ali podrejo na tla. To se najpogosteje zgodi tedaj, kadar odnesemo novorojenega telička, ga hranimo po steklenički... Pazite, da bo novorojeno tele vedno med vami in kravo. Premikajte se počasi in prijazno. Kravi ne obračajte hrbta.*

Med kotenjem in po telitvi naj se otroci ne zadržujejo v bližini krave. Tudi prisotnost psa bo kravo prav gotovo razdražila.

*Še posebej previdno ravnajte z **biki**. Vedno imejte pred očmi, da vas bik lahko ubije.*

Prijatelja spoznaš pred nesrečo.

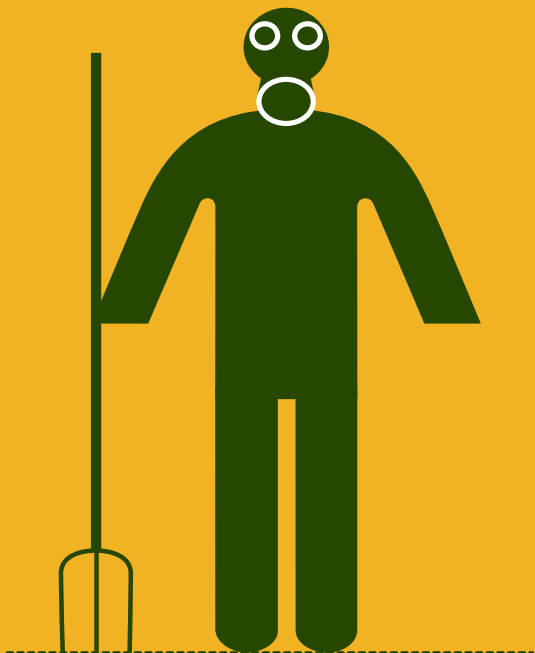
VARNO Z ŽIVINO!

Poskrbite, da bo bik od vsega začetka povezoval prisotnost človeka s prijetnimi stvarmi (hranjenje, nega, sprehod...). Kljub temu se morate zavedati, da iz njega nikoli ne boste naredili domačega ljubljence. Pri desetih mesecih je treba biku vstaviti obroč. Agresivne bika oddajte brez odlašanja v zakol.

*Bika morata vedno voditi po dva človeka skupaj, ki dobro vesta, kako je treba ravnati s temi živalmi. Bik naj hodi počasi, z glavo obrnjeno navzgor. Bika ne sme nikoli voditi otrok ali mladostnik. Kadar je **bik na prostem**, poskrbite za naslednje:*

- da se v bližini ne bodo zadrževali otroci,
- da bo pašnik ograjen, vrata pa dobro zaprta in vzdrževana,
- da bo imel bik v nozdrvih obroč, nanj pa pripeto dolgo verigo, ki se mu bo vlekla za sprednjimi nogami,
- na vsa vrata namestite opozorilni znak, da je v ogradi bik,
- bikov, za katere veste, da so agresivni in jih je težko nadzorovati, na prosto nikoli ne spuščajte skupaj s čredo,
- kadar pregledujete čredo, se zavedajte, da jo bo bik verjetno skušal zaščititi,
- kadar bika ločujete od črede, vam morata pomagati najmanj dva odrasla moška.

Biki so po naravi zelo radovedni, zato jih namestite v tak prostor, od koder bodo lahko videli, kaj se okoli njih dogaja. Staja mora biti zasnovana tako, da vam med hranjenjem in nego bika ni treba vstopati v njegov prostor.

Prijatelja spoznaš pred nesrečo.

VARNA UPORABA KEMIKALIJ

Vedno natančno preglejte in upoštevajte oznake, priporočila in navodila na embalaži ali v priloženih navodilih. Pri delu s kemikalijami upoštevajte določbo zakona o kemikalijah, ki pravi, da: "... morajo vsi uporabniki zagotoviti, da pri uporabi in ravnanju z nevarnimi kemikalijami ne ogrožajo svojega in življenja drugih ter ne povzročajo škodljivih učinkov na človeka in okolje."

Kemikalije in pripravke, ki se uporabljajo v kmetijstvu, lahko razdelimo v naslednje skupine:

1. Splošne

Sem spadajo gnojila, motorna olja, sredstva za zaščito lesa, sol, maziva, hidravlična olja, olja za prestave... Številne kemikalije so vnetljive, druge dražijo kožo (uporaba rokavic!). Ponekod je še vedno v uporabi minij, ki vsebuje svinec, zato je treba paziti, da ga ne vdihavate - še posebej, če ga pršite. Pozorni bodite tudi med odstranjevanjem starih barv, saj so barve nekoč vsebovale precejšnjo količino svincea.

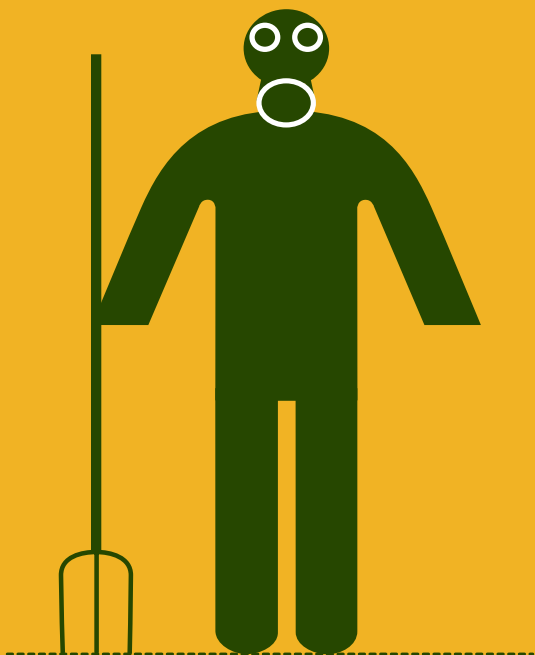
2. Kisline in baze

Kisline so zlasti nevarne tedaj, ko pridejo v stik s kožo ali očmi. Na kmetijah jih navadno uporabljajo kot sredstvo za shranjevanje (silaža). Kadar delate s kislino, morate obvezno uporabljati zaščitna sredstva za kožo in oči. Nevarni so tudi hlapi kislín, zato pazite, da jih ne boste vdihavali.

Baze navadno uporabljamo za čiščenje in razkuževanje. Najbolj nevarne so, če pridejo v stik s kožo ali očmi.

Baze (na primer apno) burno reagirajo s kislínami, pri čemer lahko nastanejo strupeni plini.

Baze in kisline moramo shranjevati ločeno, da preprečimo možnost kemijske reakcije.

Prijatelja spoznaš pred nesrečo.

VARNA UPORABA KEMIKALIJ

3. Pesticidi (fitofarmaceutvska sredstva)

Posebno nevarna je priprava (mešanje) pesticida za uporabo. Zelo morate paziti, da ne pridete v stik s koncentriranim pesticidom. Vedno kadar uporabljate pesticide, morate prebrati navodila za uporabo, ki so natisnjena v posebni knjižici ali nalepljena na embalaži. Številni kmetje uporabljajo tudi sredstva za zdravljenje, dezinfekcijo in dezinfekcijo živali. Dobro je, če zdravljenje in dezinfekcija živali potekata pod nadzorom veterinarja.

Pomembno je, da natančno poznate tveganja, povezana s kemikalijami, ter upoštevate in izvajate navodila za njihovo varno uporabo.

Prijatelja spoznaš pred nesrečo.

TVEGANJA, POVEZANA S HRUPOM

Izpostavljenost močnemu hrupu nad 85 dB lahko povzroči poslabšanje sluha ali celo neozdravljivo gluhost. Pri takšnih okvarah ne pomaga niti uporaba slušnega aparata, saj ta ne more spremeniti popačenih zvokov. Človek ne razume, kaj mu kdo govori, kaj sliši v kinu, na televiziji...

Zaposleni v kmetijstvu se srečujejo z različnimi vrstami in jakostmi hrupa, ki so prikazane v preglednici 1.

Preglednica 1: Tipične ravni hrupa pri nekaterih kmetijskih opravilih

JAKOST HRUPA DB	VIR HRUPA	OPOMBA
110	verižna motorna žaga, kotni brusilnik	Ves čas uporabljajte zaščito za ušesa.
100-110 90-110	svinje med hranjenjem, traktor pri polni hitrosti (kadar smo na njem)	Ves čas uporabljajte zaščito za ušesa.
90	traktor (kadar smo od njega odaljeni 1m)	Ves čas uporabljajte zaščito za ušesa.
80-85	traktor (kadar smo v kabini)	Zelo hrupno-priporočamo zaščito za ušesa.
60	radio v domači sobi	
50	normalen pogovor	

Raven hrupa lahko zmanjšamo na naslednje načine:

- z nakupom in ustreznim vzdrževanjem strojev, ki niso hrupni,
- z zapiranjem okna in vrat traktorske kabine,
- če postavimo kontrolne in delovne površine stran od virov hrupa;
- z avtomatskim hranjenjem prašičev;
- s protihrupnimi ograjami in dosledno uporabo osebne varovalne opreme za ušesa (naušnikov in čepov, pri čemer moramo zelo paziti na čistočo, da ne pride do vnetja).

Prijatelja spoznaš pred nesrečo.

ELEKTRIKA NA KMETIJI

Električne inštalacije na kmetijah so pogosto stare in dotrajane. Večkrat so narejene nestrokovno, pri čemer so pomanjkljive predvsem ozemljitve. Popravlil se navadno lotijo kar kmetje sami. Pregleda električnih inštalacij v glavnem ne opravljajo, čeprav je v hlevih veliko vlage, plina, amoniaka... Zaradi opisanega stanja prihaja pogosto do požarov in poginov živine. Tudi v novejših gospodarskih poslopijih, predvsem v hlevih s kovinskimi navezami, napajalniki, pehali za gnoj in molznimi napravami je udar električnega toka precej verjeten. Vse to seveda predstavlja veliko nevarnosti tudi za kmete in njihove družinske člane.

Varovanje pred strelo

Večina kmetij v Sloveniji nima strelovodnih naprav na stanovanjskih hišah, niti na gospodarskih poslopijih. Glede na to da udar strele vedno povzroči veliko škodo, vam priporočamo, da uredite varovanje pred strelo ter poskrbite za redno vzdrževanje napeljav in opravljanje meritev.

Prijatelja spoznaš pred nesrečo.

PAZITE NA SVOJE ZDRAVJE!

Preprečevanje bolečin v hrbtu

Omenili smo že, da so bolečine v križu tisti razlog, zaradi katerega kmetje najpogosteje obiščejo zdravnika. Do takšnih bolečin pride zaradi nepravilnega dvigovanja bremen, stanje pa še dodatno poslabšajo tresljaji med vožnjo s traktorjem.

Težko breme razdelite na več lažjih, če pa to ni mogoče, si pri dvigovanju poiščite pomoč.

Težave pri dihanju

Številne kemične snovi rastlinskega in živalskega izvora, ki se uporabljajo v kmetijstvu, povzročajo astmo. Za to bolezen so značilne težave z dihanjem, ki jih pogosto spremljajo tudi razne alergije (vnetje oči, seneni nahod...). Najteže od vsega pa je, da se mora bolnik izogibati snovem, na katere je alergičen.

Zaradi vdihavanja prahu rastlinskega in živalskega izvora (iztrebki ptic, živalska dlaka, plesnivo seno...) lahko pride tudi do nastanka tako imenovanih farmerskih pljuč.

Preprečevanje bolezni, ki se prenašajo z živali na človeka

Domače živali in živina prenašajo celo vrsto bolezni, ki so nevarne tudi za človeka. Zato je pomembno, da poznate glavne bolezenske znake pri živalih in znate pravilno ukrepati. Pozorni morate biti tudi na klope, ki so v Sloveniji zelo razširjeni in prenašajo nevarne bolezni (borelijoza, meningitis). Najboljša preventiva je cepljenje in uporaba krem, ki odganjajo klope, predvsem pa redno pregledovanje in pravočasno odstranjevanje teh nevarnih živali.

Živiljenjske navade in delo

Poskrbite za zdravo prehrano z dovolj kalorijami. Redno zajtrkujte. Ne pozabite, da potrebuje vaše telo za vsako delo (tudi najbolj preprosto) dovolj "goriva" - tako kot stroji, ki jih uporabljate.

Prijatelja spoznaš pred nesrečo.

PAZITE NA SVOJE ZDRAVJE!

Zelo pomembno je, da je hrana, ki jo uživajte, zdrava. Jedi z veliko količino živalskih maščob in ocvrte jedi redijo ter prispevajo k visoki stopnji holesterola (maščob) v krvi, kar pospešuje nastanek srčno - žilnih bolezni. Cvtlje zamenjajte za pečenje na žaru!

Nadzirajte svojo telesno težo. Zdravnika prosite, naj vam izmeri krvni tlak. Po štiridesetem letu naj vam izmerijo tudi maščobe in sladkor v krvi. Ne kadite! Danes je splošno znano, da kajenje močno poveča možnost za nastanek bolezni srca in ožilja, pljučnih bolezni in raka.

Alkohol pijte le v takšnih količinah, ki ne ogrožajo vas in vaših bližnjih. Zdravi odrasli moški naj ne spijejo več kot dve, zdrave odrasle ženske pa ne več kot eno merico dnevno (merica je šilce žganja, osminka vina ali malo pivo). Alkohola nikar ne pijte za žejo, saj boste sicer zaradi njegovih lastnosti samo še bolj žejni.

Prva pomoč pri nezgodah

Najprej odstranite vzrok nezgode (ugasnite motor, izkjučite elektriko ...) in zavarujte mesto nezgode. Če je mogoče pokličite pomoč ali poskrbite, da jo bo šel kdo iskat.

Obnovite znanje o prvi pomoči, saj nikoli ne veste, kdaj vam bo prišlo prav.

Osebna varovalna oprema

Pri številnih kmečkih delih je potrebno uporabljati osebno varovalno opremo. Upoštevajte navodila proizvajalcev kmetijske mehanizacije in kemijskih sredstev, v katerih priporočajo tudi uporabo ustrezne varovalne opreme pri posameznih delih.

Delovna obleka in obutev naj se dobro prilega ter ustreza letnemu času in opravilu. Pri delu s traktorjem in vrtečimi se priključki ne smete nositi predpasnika, saj ga omenjene naprave lahko zgrabijo.

Več o osebni varovalni opremi boste našli v Pravilniku o varstvu pri kmetijskem delu.

Prijatelja spoznaš pred nesrečo.

IZJAVA O VARNOSTI

Kmetje boste morali sestaviti in podpisati izjavo o varnosti ter jo ob vsaki novi nevarnosti in spremembi ravni tveganja na novo dopolniti.

Izjava o varnosti za kmete je bila že objavljena v Uradnem listu Republike Slovenije št. 30/2000, 06/04/2000 (stran 3707). Omenjena izjava, ki vsebuje seznam vseh nevarnosti ter potrebne varnostne ukrepe za njihovo obvladovanje, se nanaša na:

- stroje,
- požar - eksplozijo,
- kemikalije,
- elektriko,
- pritrjeno (stabilno) opremo, orodja, delavnico,
- živino,
- transport (talni, vertikalni), dviganje,
- varnost objektov-zgradb,
- druge nevarnosti.

Po določbah Zakona o zdravju in varnosti pri delu imate kmetje enake obveznosti kot vsak drug delodajalec. Po novem tudi vas nadzira inšpektor za delo. Pri varovanju svojega zdravja boste morali sodelovati z zdravnikom specialistom za medicino dela, strokovno pomoč pa boste morali poiskati pri varnostnih inženirjih. Najlažje in najceneje bo, če boste vse te aktivnosti opravili s posredovanjem svojega združenja - na primer Zadrúžne zveze ali Kmetijske svetovalne službe.

Gradivo, povzeto po Farm Safety Handbook. Dublin: Health and Safety Authority, 9/99, je nastalo v okviru Phare projekta Razvoj slovenskega sistema zdravja in varnosti pri delu. Pri pripravi so sodelovali: Eva Stergar, Jože Žagar, Metka Teržan, Janez Klobučar, Valentin Osojnik, Barbara Skuli- Schwingler in Aleš Jug.

Ljubljana, september 2000

Prijatelja spoznaš pred nesrečo.

**DELAJ VARNO.
ZAKON JE NA TVOJI STRANI.**

*Vas zanima še kaj v zvezi z varnostjo in zdravjem pri delu?
Na vaša vprašanja, pobude, priporočila in želje čaka poštni predal na
spletni strani Urada za varnost in zdravje pri delu.
Naslov je: <http://www.sigov.si/mddsz/uvzd/index.htm>*

